

Beslissing

van Vlaamse Nutsregulator

met betrekking tot de goedkeuring van het tijdelijke marktproduct “Fall-back flex PVN”

van Elia Transmission Belgium

Inhoud

I.	Inleiding	3
I.1.	Aanleiding	3
I.2.	Wettelijk kader	4
I.2.1.	Huidig wettelijk kader inzake marktgebaseerde flexibiliteit	4
I.2.1.	Toekomstig kader inzake flexibele aansluitovereenkomsten	6
I.3.	Voorwerp	7
I.4.	Voorafgaand traject	8
II.	Analyse en beoordeling	11
II.1	Context	11
II.1.1	Fall-back flex PVN binnen het huidige regelgevend kader Energiedecreet	11
II.1.2	Tijdelijk product	12
II.2.	Procedurele vereisten	12
II.2.1	Tijdigheid	12
II.2.2	Publieke consultatie	12
II.3.	Inhoudelijke beoordeling	13
II.3.1.	Vereisten uit artikel 13 van de Elektriciteitsverordening (nr. 2019/943)	13
➤	Transparantie	14
➤	Objectiviteit	22
➤	Niet-discriminatie	23
II.3.2.	Vereisten uit artikel 4.1.17/4 Energiedecreet	25
II.3.4.	Vereisten uit artikel 4.4.30 TRPV	29
II.4.	Conclusie	30
	Beschikkend gedeelte	31

I. Inleiding

I.1. Aanleiding

De energietransitie resulteert in een stijgend aantal aansluitingsaanvragen van netgebruikers voor hernieuwbare energie, opslag en elektrificatie van (reeds bestaande) industriële processen. In netgebieden met een beperkte capaciteit dienen er netversterkingen te worden uitgevoerd om een betrouwbare toegang voor deze netgebruikers te garanderen. Deze netinvesteringen hebben typisch een langere doorlooptijd dan de investeringen door de netgebruiker. In afwachting van de noodzakelijke netinvesteringen kunnen netgebruikers geconfronteerd worden met een potentieel geweigerde aansluiting, wegens gebrek aan capaciteit op het net. Een van de oplossingen voor deze problematiek, naast (niet-)marktgebaseerde flexibiliteit, zouden aansluitingen met flexibele toegang kunnen zijn, om tijdelijk de periode in afwachting van de noodzakelijke netinvestering te overbruggen.

In de Europese regelgeving (zie verder, titel I.2. Wettelijk kader) wordt alleszins de mogelijkheid geboden om flexibele aansluitovereenkomsten (cf. aansluitingen met flexibele toegang) af te sluiten, zij het onder bepaalde voorwaarden (waaronder een beperking tot bepaalde afgebakende netgebieden waar de netwerkcapaciteit voor aansluitingsaanvragen beperkt of niet beschikbaar is, en dit telkens in afwachting van een netinvestering). De implementatie en omzetting van deze Europese richtlijn kan evenwel nog enige tijd op zich laten wachten, waardoor de praktische noden groter worden.

De Vlaamse Nutsregulator is zich zeer bewust van deze problematiek en analyseert in deze beslissing de mogelijkheid tot een tijdelijke oplossing die op relatief korte termijn geïmplementeerd kan worden, in afwachting van de uitwerking van het regelgevend kader inzake flexibele aansluitovereenkomsten, om zo tegemoet te komen aan de heersende aansluitingsnoden (en bijgevolg als alternatief voor de weigering van een aansluiting). Deze tijdelijke oplossing kan de vorm aannemen van een marktproduct “Fall-back flex PVN¹”, voorgesteld door Elia Transmission Belgium (hierna afgekort: “Elia”) voor het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Om dezelfde reden keurde de Vlaamse Nutsregulator eerder dit jaar op 8 mei 2025 al een tijdelijke oplossing “Fall-back flex” van Fluvius goed onder een aantal voorwaarden², voor toepassing op het distributienet.

De meest haalbare oplossing op korte termijn bestaat er immers in om met een product te werken dat gestoeld is op het regelgevend kader inzake marktgebaseerde flexibiliteit, waarbij een aantal modaliteiten worden toegevoegd die kenmerken hadden van een flexibele toegang. Desalniettemin is het hierbij niet de bedoeling om vooruit te lopen op het finale regelgevend kader, gegeven de lopende omzetting van de Vijfde Elektriciteitsrichtlijn. Het beoogde doel is een tijdelijke, eenvoudige en pragmatische oplossing te bekomen.

De tijdelijke oplossing van Elia neemt dus de vorm aan van een marktproduct “Fall-back flex PVN”, dat tijdelijk kan bestaan binnen het kader van de markttesten ter uitwerking van de specificaties voor de marktgebaseerde aankoop van flexibiliteit voor lokaal congestiebeheer. Deze specifieke aanpak via een tijdelijk marktproduct garandeert de tijdelijkheid van deze oplossing, die zal vervallen na de implementatie en omzetting van de Vijfde Elektriciteitsrichtlijn.

¹ PVN als afkorting voor plaatselijk vervoernet van elektriciteit in het Vlaamse Gewest.

² <https://www.vlaamsenutsregulator.be/nl/document/besl-2025-06>.

Ook is op die manier de geldigheid van een regelgevend kader gegarandeerd, met eenduidige regels en garanties voor zowel de netbeheerders als netgebruikers, zodat er niet wordt gehandeld in een regelgevend vacuüm.

De Vlaamse Nutsregulator verwelkomt de inspanningen van Elia om voor situaties waarbij een netuitbreiding - die nodig is om een netgebruiker met een aansluitingsaanvraag vaste toegang tot het net te verlenen - nog niet gerealiseerd is, een oplossing te zoeken om netgebruikers toch reeds nettoegang te verlenen (ED Art 4.1.6 3° en 8°)³.

Elia heeft tot op de dag van vandaag evenwel nog steeds geen specificaties voor marktflexibiliteit aan de Vlaamse Nutsregulator ter goedkeuring voorgelegd, waardoor dit "Fall-back flex PVN" een losstaand tijdelijk marktproduct zal worden. De Vlaamse Nutsregulator blijft Elia aansporen om, parallel aan dit traject "Fall-back flex PVN", algemene specificaties voor marktflexibiliteit in het leven te roepen.

I.2. Wettelijk kader

I.2.1. Huidig wettelijk kader inzake marktgebaseerde flexibiliteit

Artikel 13 van de Europese Elektriciteitsverordening⁴ stelt dat:

- 1. Redispatching van productie en redispatching van vraagrespons is gebaseerd op objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria. Redispatching staat open voor alle productietechnologieën, energieopslag en alle vraagrespons, met inbegrip van deze die in andere lidstaten zijn gevestigde, tenzij dit uit technisch oogpunt niet haalbaar is.*
- 2. De middelen waarop redispatching betrekking heeft, worden gekozen uit productie-, energieopslag- of verbruikersinstallaties die gebruikmaken van marktgebaseerde mechanismen; hiervoor vindt een financiële vergoeding plaats. Voor redispatching gebruikte balanceringsenergiebiedingen bepalen niet de prijzen voor balanceringsenergie.*
- 3. Niet-marktgebaseerde redispatching van productie, energieopslag en vraagrespons mag uitsluitend worden gebruikt, voor zover dat:*
 - er geen marktgebaseerd alternatief beschikbaar is;*
 - alle beschikbare marktgebaseerde middelen zijn gebruikt;*
 - het aantal beschikbare elektriciteitsproductie-, energieopslag- of vraagresponsinstallaties te klein is om daadwerkelijke mededinging te waarborgen in het gebied waar geschikte productieinstallaties voor het verstrekken van de dienst zich bevinden, of*

³ § 1. Het beheer van een distributienet en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit omvat de volgende taken: (...) 3° de uitbreiding van zijn net in het geografisch afgebakende gebied waarvoor hij is aangewezen, of, als er nog geen net aanwezig is, de aanleg van het net in dat geografisch afgebakende gebied; (...) 8° het verlenen van nettoegang;

⁴ Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit, Pb.L. 14 juni 2016, 158/54

- *de actuele netsituatie leidt op een zodanig regelmatige en voorspelbare wijze tot congestie dat marktgebaseerde redispatching zou resulteren in regelmatige strategische biedingen, die het niveau van interne congestie zouden verhogen, en de betrokken lidstaat heeft met het oog op het aanpakken van deze congesties een actieplan vastgesteld of zorgt ervoor dat minimaal beschikbare capaciteit voor zoneoverschrijdende handel in overeenstemming is met artikel 16, lid 8.*

Artikel 13 van de Elektriciteitsverordening voert met andere woorden een duidelijke prioritering in, waarbij netbeheerders steeds eerst het potentieel aan marktgebaseerde flexibiliteit dienen te bekijken, alvorens zij kunnen overgaan tot het benutten van niet-marktgebaseerde oplossingen.

Deze Europese bepaling werd in Vlaanderen onder meer omgezet in **artikel 4.1.6 van het Energiedecreet**⁵ dat bepaalt dat het beheer van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit onder meer de volgende taak omvat:

[...] 3° de uitbreiding van zijn net in het geografisch afgebakende gebied waarvoor hij is aangewezen, of, als er nog geen net aanwezig is, de aanleg van het net in dat geografisch afgebakende gebied;

[...] 8° het verlenen van nettoegang;

[...] 13° flexibiliteitsdiensten aankopen, voor het beheer van lokale congestie binnen het dekkingsgebied of voor redispatching, waarvoor de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit de aanvrager van flexibiliteit is, in de vorm van producten die gevaloriseerd worden, met het oog op het efficiëntere beheer en de efficiënte ontwikkeling van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit.

Dit werd verder uitgewerkt in **artikel 4.1.17/4 van het Energiedecreet**, dat luidt als volgt:

§ 1. De [...] beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit [bepaalt] de specificaties voor de aankoop van flexibiliteitsdiensten, voor het beheer van lokale congestie binnen hun dekkingsgebied of voor redispatching waarvoor de [...] beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit de aanvrager van flexibiliteit is, in de vorm van producten die gevaloriseerd worden, en, als dat van toepassing is, gestandaardiseerde marktproducten voor die diensten, na een transparant en participatief overleg met de transmissienetbeheerder en alle relevante marktdeelnemers. Die specificaties worden, na dit overleg, ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Nutsregulator.

De specificaties, vermeld in het eerste lid, waarborgen een effectieve en niet-discriminerende deelname van alle marktdeelnemers, inclusief marktdeelnemers die energie uit hernieuwbare bronnen aanbieden, marktdeelnemers die aan vraagrespons of flexibiliteit doen, exploitanten van elektriciteitsopslagfaciliteiten en marktdeelnemers die aan aggregatie doen.

Het gaat hierbij om de zogenaamde “marktgebaseerde flexibiliteit”, waarbij de netbeheerder een beroep kan doen op de flexibiliteit bij netgebruikers tegen contractuele vergoeding.

Sinds 28 maart 2025 bepaalt het nieuw **Technisch reglement voor het plaatselijk vervoer van elektriciteit** in het Vlaamse Gewest (hierna afgekort: “TRPV”)⁶ in artikel 4.4.30 het volgende:

[...] De beheerder van het Plaatselijk Vervoernet stelt de specificaties op voor de marktgebaseerde aankoop van flexibiliteitsdiensten, voor het beheer van lokale congestie binnen zijn dekkingsgebied of voor redispatching. Deze specificaties waarborgen minimum de vereisten uit Artikel 4.1.17/4 van het Energiedecreet en bevatten minstens voor elke flexibiliteitsdienst, al dan niet via een gestandaardiseerd marktproduct:

- *de technische specificaties;*
- *het proces van aankoop (selectiecriteria, vorm zoals tendering of veiling,...);*
- *het vergoedingsmechanisme per product;*
- *penalisatie- en controlemechanismen;*
- *de informatieverplichtingen;*
- *het settlement en metering proces van de dienst, indien dit zou afwijken van de standaardprocessen voor metering en settlement;*
- *methodologie voor de neutralisatie of compensatie van impact op de evenwichtsverantwoordelijke en de leverancier;*
- *de activatievolgorde, indien van toepassing;*
- *regels over combinatie van de flexibiliteitsdienst voor lokaal congestiebeheer of redispatching met andere flexibiliteitsdiensten of ondersteunende diensten.*

§3. De beheerder van het Plaatselijk Vervoernet houdt eerst, volgens Artikel 4.1.17/4 van het Energiedecreet, een transparant en participatief overleg over de specificaties met de transmissienetbeheerder en alle relevante marktdeelnemers. Dit overleg bestaat uit een gedocumenteerd stakeholdersoverleg, gevolgd door consultatie van belanghebbenden. De specificaties worden na het doorlopen van deze procedure goedgekeurd door de Vlaamse Nutsregulator. De specificaties kunnen op elk moment gewijzigd worden, mits het doorlopen van het stakeholdersoverleg, en van de consultatie- en goedkeuringsprocedure.

I.2.1. Toekomstig kader inzake flexibele aansluitovereenkomsten

Zoals hierboven (onder I.1. Aanleiding) reeds uitvoerig werd toegelicht, heeft Elia een tijdelijk flexibiliteitsproduct, “Fall-back flex PVN” uitgewerkt om tegemoet te komen aan de toenemende vraag op de markt naar een flexibele aansluitovereenkomst, in afwachting van een nog te realiseren netinvestering (en dus niet flexibiliteit als alternatief voor een netinvestering).

De Vlaamse Nutsregulator stelt namelijk samen met Elia vast dat er een toenemende noodzaak is aan een juridisch kader omtrent flexibele aansluitovereenkomsten. Met betrekking tot dit onderwerp werd recent op Europees niveau een nieuw artikel in het leven geroepen, met name artikel 6bis uit de Vijfde Elektriciteitsrichtlijn (EMD5).⁷

⁶ Technisch reglement voor het plaatselijk vervoer van elektriciteit in het Vlaamse Gewest, zoals goedgekeurd bij beslissing van de Vlaamse Nutsregulator van 28 maart 2025 (BESL-2025-08)

⁷ Richtlijn (EU) 2024/1711 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot wijziging van de Richtlijnen (EU) 2018/2001 en (EU) 2019/944 inzake het verbeteren van de opzet van de elektriciteitsmarkt van de Unie, Pb.L. 26 juni 2024, afl. 2024/1711.

Dit artikel luidt als volgt:

“Artikel 6 bis. Flexibele aansluitovereenkomsten

1. De regulerende instantie, of een andere bevoegde instantie indien een lidstaat hierin voorziet, ontwikkelt een kader waarbinnen transmissiesysteembeheerders en distributiesysteembeheerders de mogelijkheid kunnen bieden om flexibele aansluitovereenkomsten te sluiten in gebieden waar de netwerkcapaciteit voor nieuwe aansluitingen beperkt of niet beschikbaar is, zoals gepubliceerd overeenkomstig artikel 31, lid 3, en artikel 50, lid 4 bis, eerste alinea, van Verordening (EU) 2019/943. Dat kader moet waarborgen dat: a) als algemene regel geldt dat flexibele aansluitingen de versterkingen van het netwerk in de aangeduide gebieden niet vertragen; b) flexibele aansluitovereenkomsten op basis van vastgestelde criteria worden omgezet in vaste aansluitovereenkomsten zodra de ontwikkeling van het netwerk is voltooid, en c) voor gebieden waar de regulerende instantie, of een andere bevoegde instantie indien een lidstaat hierin voorziet, van mening is dat netwerkontwikkeling niet de meest efficiënte oplossing is, in voorkomend geval flexibele aansluitovereenkomsten als permanente oplossing mogelijk zijn, ook voor energieopslag.

2. Het in lid 1 bedoelde kader kan ervoor zorgen dat flexibele aansluitovereenkomsten ten minste het volgende vermelden: a) de maximale vaste injectie in en afname van het net van elektriciteit, alsmede de aanvullende flexibele injectie- en afnamecapaciteit die gedurende het jaar per tijdblok kan worden aangesloten en gedifferentieerd; b) de nettarieven die van toepassing zijn op zowel de vaste als de flexibele injectie- en afnamecapaciteit; c) de overeengekomen looptijd van de flexibele aansluitovereenkomst en de verwachte datum voor het toekennen van een aansluiting voor de gehele aangevraagde vaste capaciteit. De systeemgebruiker met een flexibele aansluiting op het net moet een stroombeheersingssysteem installeren dat door een erkende certificeringsinstantie is gecertificeerd.”.

Het moge duidelijk wezen dat er vanuit Europa een impuls is om flexibele aansluitovereenkomsten mogelijk te maken. In afwachting van de omzetting van dit artikel in de gewestelijke regelgeving, en de (eventuele) verdere invulling ervan in de technische reglementen, analyseert de Vlaamse Nutsregulator de optie uitgewerkt door Elia om via een tijdelijk marktproduct een oplossing naar voren te schuiven die het hiaat in het regelgevend kader rond flexibele aansluitingen tijdelijk zou kunnen opvangen.

I.3. Voorwerp

Het voorwerp van deze beslissing wordt gevormd door de op 11 juli 2025 ingediende documenten, zijnde: (1) een beschrijvend document met de specificaties (door Elia getiteld “beschrijving”), waar de productfiche deel van uitmaakt, (2) de aparte consultatiereacties en (3) het consultatierapport.

De Vlaamse Nutsregulator beschouwt het volledige document (1) ‘*Beschrijving na consultatie Fall-back Flex FINAAL*’ als zijnde de specificaties van dit product, en dus niet beperkt tot de derde paragraaf ‘*Productfiche “Fall-back flex PVN”*’ van dat document. De tweede paragraaf ‘*Beschrijving van oplossing*’ bevat immers eveneens relevante informatie.

I.4. Voorafgaand traject

In het voorbereidend traject voor de decretale omzetting van EMD5, vonden een aantal overlegmomenten plaats tussen VEKA, de netbeheerders en de Vlaamse Nutsregulator. Elia was als netbeheerder van het plaatselijk vervoernet betrokken op de overlegmomenten van **24 september 2024**, **25 oktober 2024** (met focus op de operationele aspecten), **18 november 2024**, **15 januari 2025**, **13 februari 2025** en **20 maart 2025**.

In de marge van de eerste besprekingen over de uitwerking van het toekomstig regelgevend kader voor flexibele aansluitovereenkomsten, maakten de netbeheerders melding van concrete aansluitingsaanvragen die on-hold dreigden te komen te staan, en dus de facto tot een weigering zouden leiden, omdat de uitwerking van dit kader voor deze concrete cases te laat zou komen. Er vond daarom een eerste formeel overleg plaats tussen de Vlaamse Nutsregulator, VEKA, Fluvius en Elia op **12 december 2024**, naar aanleiding van deze concrete aansluitingsdossiers. In dit overleg werd de maatschappelijke nood aan flexibele aansluitingen als alternatief tot de weigering van een aansluiting aangekaart. Dit leidde tot het overwegen van de piste om een tijdelijk marktproduct als alternatief voor een flexibele aansluiting op te nemen in de markttesten voor de marktgebaseerde aankoop van flexibiliteitsdiensten voor lokaal congestiebeheer, in eerste instantie bij Fluvius.

Bij Fluvius kon dit tijdelijk marktproduct worden meegenomen als addendum bij de reeds bestaande specificaties voor marktflexibiliteit, die eind 2024 opnieuw ter goedkeuring zouden worden voorgelegd. Aangezien Elia evenwel nog steeds geen werk heeft gemaakt van dergelijke specificaties voor het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, liet een door Elia voorgestelde oplossing nog op zich wachten.

Op **10 januari 2025** vond een overleg plaats tussen Elia en de Vlaamse Nutsregulator, waarbij Elia specifiek voor het plaatselijk vervoernet van elektriciteit nog een bijkomende toelichting gaf over de congestieproblematiek en de nood aan een snelle, tijdelijke oplossing⁸. Daarbij gaf Elia aan dat voor het plaatselijk vervoernet van elektriciteit de oplossing om tijdelijk te werken via marktgebaseerde flexibiliteit, zoals Fluvius, moeilijker ligt “gegeven het risico op inc-dec gaming”⁹. Elia gaf hierbij aan dat het om die reden voorlopig ook geen plannen naar de toekomst had om marktgebaseerde flexibiliteit voor congestiebeheer te ontwikkelen. Elia gaf aan dat de voor haar te verkiezen tussenoplossing zou zijn om gebruik te maken van GFlex, een reeds bestaand flexibiliteitsproduct, op basis van bepalingen in het aansluitingscontract en dit tijdelijk toe te passen op het PVN, in afwachting van het decreet inzake flexibele aansluitingsovereenkomsten. De Vlaamse Nutsregulator gaf daarbij aan dat dit voorstel “van GFlex via het aansluitingscontract” geen rechtsgeldige optie is, aangezien er geen decretale basis voor is. De Vlaamse Nutsregulator stelde daarom voor om een tussenoplossing te hanteren, met name marktgebaseerde flexibiliteit, waarvoor er wél een regelgevende basis is in het Energiedecreet.

⁸ Hierop startte de Vlaamse Nutsregulator overigens een parallel traject om een beter technisch zicht te krijgen op de door Elia aangekaarte korte termijn nood. Hierbij vroeg de Vlaamse Nutsregulator onder meer technische informatie op van de concrete dossiers waar volgens Elia een korte termijn nood speelt.

⁹ Via het zogenaamde *freedom of dispatch* principe geeft Elia marktpartijen de mogelijkheid om tot 45 minuten voor reële tijd alle mogelijke marktopportunities te benutten, zelfs in zones met een congestierisico, vooraleer verplichtingen of beperkingen op te leggen in het kader van congestiebeheer. Aangezien de activatie van flexibiliteit voor congestiebeheer gebeurt na de *clearing* van de groothandelsmarkt, zouden marktpartijen strategisch kunnen bieden in deze groothandelsmarkt om congestie te creëren, met als doel om vervolgens ook betaald te worden om diezelfde congestie op te lossen door vervolgens flexibiliteit aan te bieden aan een marktgebaseerde vergoeding. Deze problematiek staat gekend als inc-dec gaming.

Op **26 februari 2025** stuurde Elia desondanks toch een brief met daarin een voorstel voor een nieuwe bijlage bij het aansluitingscontract (cf. door Elia bestempeld als een “side letter” of “de overeenkomst over de modaliteiten nopens de aansluiting met flexibele toegang op het PVN”). Elia wenste deze oplossing op 1 april 2025 in voege te laten treden.

Op **5 maart 2025** reageerde de Vlaamse Nutsregulator daarop schriftelijk dat dergelijke aanpak – met name een bijlage die een flexibele aansluitingsovereenkomst in het leven riep - niet strookte met het geldende regelgevend kader, dat immers geen decretale basis voorzag voor flexibele aansluitingsovereenkomsten (aangezien art. 6bis van de EMD5 nog dient omgezet te worden). De Vlaamse Nutsregulator wees hierbij nogmaals naar het in 2021 ingevoerde kader rond marktgebaseerde flexibiliteit in het Energiedecreet (art. 4.1.17/4) en vroeg Elia nogmaals om een tijdelijk marktproduct uit te werken dat binnen dit kader past.

Op **12 maart 2025** vond een overlegmeeting plaats tussen Elia en de Vlaamse Nutsregulator, waarin de Vlaamse Nutsregulator zijn standpunt nogmaals mondeling aan Elia toelichtte en herhaalde, met daarbij de vraag om een tijdelijk marktproduct in te dienen dat inpasbaar was binnen de geldende regelgeving.

Op **13 maart 2025** verstuurde Elia nog een brief met daarin enkele antwoorden op meer technische vragen die de Vlaamse Nutsregulator Elia had voorgelegd.

Op **20 maart 2025** liet de Vlaamse Nutsregulator formeel aan Elia weten dat de door Elia voorgestelde oplossing onder de vorm van een “side letter” niet onder het regelgevend kader inzake marktflexibiliteit past. De Vlaamse Nutsregulator liet dan ook aan Elia weten dat de optie van een “side letter” best door Elia zou worden ingetrokken, aangezien dit voorstel sowieso op een weigeringsbeslissing zou stuiten. De Vlaamse Nutsregulator gaf in deze brief aan Elia verder nog de krijtlijnen weer waaraan de tijdelijke oplossing dan wél dient te voldoen (met name een multilaterale oplossing, en waarbij het prijsp plafond of de cap niet nul is en waarbij (de formule ter bepaling van) dit plafond moet worden overgemaakt aan de regulator. Deze productfiche dient publiek te worden geconsulteerd. Elia werd nogmaals aangespoord om hier werk van te maken.

Op **3 april 2025** lichtte Elia in een overleg met de Vlaamse Nutsregulator een nieuw voorstel toe, dat volgens Elia tegemoetkomt aan de vereisten van marktgebaseerde flexibiliteit, en dat ook de basis vormt van het ingediende marktproduct dat het voorwerp uitmaakt van deze beslissing.

Via een brief van **25 april 2025** liet de Vlaamse Nutsregulator aan Elia weten dat hij heeft vastgesteld dat Elia geen gevolg heeft gegeven aan de vraag van de Vlaamse Nutsregulator uit de brief van 20 maart 2025 om het voorstel inzake de “side-letter” formeel in te trekken. Gelet op het feit dat deze voorgestelde “side-letter”, als bijlage bij het aansluitingscontract, een louter bilateraal instrument is, kan dit niet ingepast worden in het wettelijk kader inzake multilaterale marktflexibiliteit. De Vlaamse Nutsregulator besliste bij de brief van 25 april 2025 dan ook formeel om dit voorstel inzake side-letter te weigeren.

Op **19 mei 2025** heeft Elia een stakeholderoverleg georganiseerd over zijn tijdelijk product “Fall-back flex PVN”, tijdens de geplande GUFlex Workshop. Daarna lanceerde Elia ook een publieke consultatie voor een periode van drie weken, van **20 mei 2025 tot en met 10 juni 2025**.

Op **27 juni 2025** vond nogmaals een meeting plaats tussen Elia en de Vlaamse Nutsregulator waarin Elia een aantal opmerkingen uit de consultatie overliep en tevens meedeelde een dossier ter goedkeuring te zullen indienen rond 10 juli 2025.

Op **11 juli 2025** diende Elia het dossier “Fall-back flex PVN” ter goedkeuring in bij de Vlaamse Nutsregulator, met de vraag tot goedkeuring tegen 10 augustus 2025, omwille van een link met een concreet aansluitingsdossier.

In zijn brief van **8 augustus 2025** liet de Vlaamse Nutsregulator aan Elia weten dat een beoordeling tegen 10 augustus niet haalbaar is, gelet op de zomerverlofperiode. Inhoudelijk gaf de Vlaamse Nutsregulator eveneens al een aantal bedenkingen mee bij het voorstel. Ten eerste onderstreept de Vlaamse Nutsregulator – als algemene bedenking – opnieuw het belang van de uitwerking van een operationeel kader voor marktgebaseerde flexibiliteit als alternatief voor een netinvestering. De Vlaamse Nutsregulator wenste Elia via deze brief dan ook andermaal aan te sporen om werk te maken van een bevraging bij de eenheden op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit naar het flexibele vermogen dat zij bereid zijn aan te bieden. Wat betreft het ingediende product “Fall-back flex PVN”, dat geldt in afwachting van een netinvestering, haalde Vlaamse Nutsregulator nog enkele specifieke aandachtspunten aan, die een goedkeuring van de productfiche in zijn huidige vorm in de weg staan (de Vlaamse Nutsregulator benadrukte daarbij het belang van o.a. het multilaterale kader, het feit dat de netbeheerder de kosten moet dragen, een prijsplafond hoger dan nul, een duidelijk contractueel kader, ...).

Op **14 augustus 2025** en **22 augustus 2025** volgden nog twee overlegvergaderingen tussen Elia en de Vlaamse Nutsregulator over het door Elia geconsulteerde en ingediende tijdelijke marktproduct.

Op **12 september 2025** vond een overleg plaats tussen de Vlaamse Nutsregulator en Elia omtrent de transparantie van het contractueel kader van het product “Fall-back flex PVN”.

II. Analyse en beoordeling

II.1 Context

Het wettelijk kader werd uiteengezet in paragraaf 1.2 van deze beslissing. Het tijdelijk marktproduct “Fall-back flex PVN” is gesitueerd binnen een zeer specifieke context. De analyse en beoordeling van de Vlaamse Nutsregulator moet dan ook in het licht van deze context gezien worden. Om die reden schetsen we in deze paragraaf nog kort de krijtlijnen hiervan.

II.1.1 Fall-back flex PVN binnen het huidige regelgevend kader Energiedecreet

Het marktproduct “Fall-back flex PVN” heeft als doel om tegemoet te komen aan een specifieke korte-termijn-nood, waarbij netgebruikers met grote vermogensvragen geen vaste capaciteit kunnen krijgen van de netbeheerder omdat deze, om te antwoorden op deze grote vermogensvragen, eerst een netinvestering dient te realiseren. Een oplossing om met dergelijke situaties - waarbij de netgebruiker toch reeds kan aansluiten vóór de realisatie van de noodzakelijke netinvestering - om te gaan, is om naar flexibiliteit te zoeken onder netgebruikers, om op de problematische piekmomenten het net te ontlasten.

Naar de toekomst toe wordt voor dergelijke tijdelijke situaties, in afwachting van een geplande netinvestering, een bijkomende flexibiliteitsoplossing voorzien in het Energiedecreet, namelijk die van flexibele aansluitovereenkomsten. De afronding van dit regelgevend traject is voorzien in de loop van 2026.

Het bestaand regelgevend kader in het Energiedecreet en het technisch reglement voor het plaatselijk vervoernet van elektriciteit voorziet vandaag al in mogelijke flexibiliteitsoplossingen, namelijk **marktgebaseerde flexibiliteit** en voor elektriciteitsproductie-eenheden en energieopslagsystemen, onder specifieke voorwaarden, **niet-marktgebaseerde flexibiliteit**. Het huidige regelgevend kader bevat geen specifieke, afzonderlijke oplossing voor situaties in afwachting van een reeds geplande netinvestering, wat in het toekomstig regelgevend kader dus wel voorzien wordt via flexibele aansluitovereenkomsten. Om weigeringen van aansluitingsaanvragen in dit geval te voorkomen binnen het huidige regelgevend kader, acht de Vlaamse Nutsregulator (niet-)marktgebaseerde flexibiliteit ook in dit geval toepasbaar.

Het product “Fall-back flex PVN” werd ingepast binnen het bestaande regelgevend kader van **marktgebaseerde flexibiliteit**. Het beoogde toepassingsgebied van “Fall-back flex PVN” is echter niet het “standaard” toepassingsgebied van marktflexibiliteit, waarbij deze marktflexibiliteit als *alternatief* kan dienen voor netinvesteringen. “Fall-back flex PVN” heeft als doel om de periode tot de realisatie van een reeds geplande netinvestering te overbruggen. Het heeft dus uitdrukkelijk niet als doel om bijkomende capaciteit te creëren op het net en hierdoor netinvesteringen uit te sparen.

In de marge merkt de Vlaamse Nutsregulator op dat naast marktgebaseerde flexibiliteit, binnen het huidige regelgevend kader, ook niet-marktgebaseerde flexibiliteit een mogelijke oplossing kan bieden voor bepaalde aansluitingsdossiers, waarbij er in afwachting van een geplande netinvestering tijdelijk onvoldoende netcapaciteit is. Een van de specifieke voorwaarden voor niet-marktgebaseerde flexibiliteit is dat *“een redelijke en kosteneffectieve netinvestering niet mogelijk is”*. Deze vereiste in het Energiedecreet wordt hierbij geïnterpreteerd in die zin dat ze *“op dat moment” niet mogelijk* is, kort gesteld omdat ze er gewoonweg fysiek nog niet is of nog niet kan worden uitgevoerd.

II.1.2 Tijdelijk product

Fall-back flex PVN is een tijdelijk product. Contractuele overeenkomsten die voortvloeien uit dit product, gaan automatisch over op het toekomstig regelgevend kader van flexibele aansluitovereenkomsten - zodra dit finaal van kracht is - met de modaliteiten die aan dit laatste kader gekoppeld zijn. Deze modaliteiten vervangen dan deze van het tijdelijk product "Fall-back flex PVN".

II.2. Procedurele vereisten

II.2.1 Tijdigheid

Het ter goedkeuring voorgelegde marktproduct werd aan de Vlaamse Nutsregulator ter goedkeuring voorgelegd op **11 juli 2025**. Omwille van een aantal concrete aansluitingsdossiers gaf Elia hierbij het volgende mee wat betreft de beoogde termijn: *'Elia doet daarom een oproep aan de Vlaamse Nutsregulator om een beslissing te nemen tegen 10 augustus 2025'*. Gezien de complexiteit van het dossier en de vakantieperiode was dit evenwel geen realistische termijn.

De goedkeuringsbevoegdheid van de Vlaamse Nutsregulator is onderhevig aan een tijdigheidsvereiste. Zo bepaalt artikel 1.2.1, § 2 van het TRPV dat de regulator binnen een **redelijke termijn** na ontvangst van het voorstel, een beslissing tot goedkeuring, een beslissing met een verzoek tot herziening van het voorstel of een beslissing tot weigering van de goedkeuring dient te nemen. *In casu* werden de documenten door Elia ingediend op **11 juli 2025**. Gelet op de noodzaak bij zowel Elia als de netgebruikers om aansluitingsdossiers te kunnen uitvoeren in afwachting van een netinvestering, gaf de Vlaamse Nutsregulator – ondanks de verlofperiode – de nodige **prioriteit** aan de behandeling van deze productfiche. De beslissing van de Vlaamse Nutsregulator valt dan ook binnen de redelijke termijn, gelet op een beslissingstermijn van eind september 2025.

II.2.2 Publieke consultatie

Artikel 4.1.7/4 van het Energiedecreet voorziet in §1 een verplicht stakeholdersoverleg en een goedkeuring door de Vlaamse Nutsregulator voor de specificaties voor de marktgebaseerde aankoop van flexibiliteitsdiensten, voor het beheer van lokale congestie of voor redispatching:

*§ 1. De elektriciteitsdistributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit bepalen de specificaties voor de aankoop van flexibiliteitsdiensten, voor het beheer van lokale congestie binnen hun dekkingsgebied of voor redispatching waarvoor de elektriciteitsdistributienetbeheerder of de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit de aanvrager van flexibiliteit is, in de vorm van producten die gevaloriseerd worden, en, als dat van toepassing is, gestandaardiseerde marktproducten voor die diensten, **na een transparant en participatief overleg met de transmissienetbeheerder en alle relevante marktdeelnemers. Die specificaties worden, na dit overleg, ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Nutsregulator.***

Artikel 4.4.30 'Aankoop van flexibiliteitsdiensten voor lokaal congestiebeheer of redispatching' van het TRPV¹⁰ verduidelijkt de procedure verder en vermeldt nog expliciet de vereiste van een publieke consultatie:

¹⁰ https://www.vlaamsenutsregulator.be/sites/default/files/document/bijlage_1_-_trpv.pdf

§3. De beheerder van het Plaatselijk Vervoernet houdt eerst, volgens Artikel 4.1.17/4 van het Energiedecreet, een transparant en participatief overleg over de specificaties met de transmissienetbeheerder en alle relevante marktdeelnemers. Dit overleg bestaat uit een gedocumenteerd stakeholdersoverleg, **gevolgd door consultatie van belanghebbenden**. De specificaties worden na het doorlopen van deze procedure goedgekeurd door de Vlaamse Nutsregulator. De specificaties kunnen op elk moment gewijzigd worden, mits het doorlopen van het stakeholdersoverleg, en van de consultatie- en goedkeuringsprocedure.

Samengevat houden de procedurele vereisten dus het volgende in:

- Een transparant, participatief en gedocumenteerd (stakeholders)overleg met de transmissienetbeheerder en alle relevante marktdeelnemers;
- Een consultatie, waarbij de belanghebbenden opmerkingen kunnen formuleren alsook geïnformeerd worden van de wijze waarop met deze opmerkingen werd omgegaan, inclusief de omstandige motivering daarvan.

Elia stelde zijn product “Fall-back flex PVN” op 19 mei 2025 voor aan de stakeholders op de ‘Workshop on connections with flexible access’¹¹.

Elia organiseerde een **publieke consultatie** over “over een tijdelijke flexibiliteitsoplossing voor aansluiting op Elia’s Plaatselijk Vervoernet in het Vlaamse Gewest” van 20 mei 2025 t.e.m. 10 juni 2025.

Er werden reacties ontvangen vanwege vijf stakeholders: Bnewable, FEBEG, Febeliec, Goodman Belgium en Cosco Shipping. Verderop in deze beslissing (titel II.3) zal door de Vlaamse Nutsregulator inhoudelijk worden ingegaan op de opmerkingen en bezorgdheden van de stakeholders.

Samengevat stelt de Vlaamse Nutsregulator vast dat aan de procedurele vereisten werd **voldaan**.

II.3. Inhoudelijke beoordeling

II.3.1. Vereisten uit artikel 13 van de Elektriciteitsverordening (nr. 2019/943)

De Vlaamse Nutsregulator gaat hierbij na of de specificaties opgemaakt door Elia conform zijn met de principes uit artikel 13 van de Europese Elektriciteitsverordening.

Artikel 13 van de Europese Elektriciteitsverordening¹² stelt dat:

*1. Redispatching van productie en redispatching van vraagrespons is **gebaseerd op objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria**. Redispatching staat open voor alle productietechnologieën, energieopslag en alle vraagrespons, met inbegrip van deze die in andere lidstaten zijn gevestigde, tenzij dit uit technisch oogpunt niet haalbaar is. (...)*

¹¹ <https://www.elia.be/nl/users-group/workshop/20250519-workshop>

¹² Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit, *Pb.L.* 14 juni 2016, 158/54.

➤ Transparantie

Transparantie in het kader van het bestuur is gericht op de visibiliteit, de publieke beschikbaarheid en de toegankelijkheid van documenten die verband houden met het optreden van de overheid.¹³ Vooralsnog bestaat er in het Belgisch bestuursrecht geen algemeen aanvaard transparantiebeginsel ten aanzien van alle besturen. In het Europees recht daarentegen spreekt men evenwel veelal van het ‘transparantiebeginsel’, als algemeen rechtsbeginsel.¹⁴ Ten aanzien van de netbeheerders worden binnen het Europese energierecht dan ook frequent eisen inzake transparantie opgelegd.¹⁵ Hoewel ook binnen het EU-recht een algemeen aanvaarde definitie van het transparantiebeginsel ontbreekt, kan men bij het transparantiebeginsel inzake publiekrecht toch aannemen dat het steeds betrekking heeft op de *beschikbaarheid*, de *toegankelijkheid* en de *duidelijkheid van informatie* over overheidshandelen.¹⁶ Het kan betrekking hebben op (de toegang tot) concrete bij de overheid berustende documenten, maar het kan ook gaan om *procedures waarvan duidelijk moet zijn hoe ze zullen verlopen*, of eisen die gesteld worden aan burgers en die helder moeten worden gecommuniceerd.¹⁷

Zoals besproken in paragraaf II.1 is het belangrijk om de zeer specifieke context voor ogen te houden waarin dit tijdelijk product gesitueerd is. Hoewel de productfiche hier zeker duidelijkheid in tracht te brengen, merkt de Vlaamse Nutsregulator aan de **reacties in de publieke consultatie** op dat er nog enige vorm van onduidelijkheid over bestaat, waarbij FEBEG en Febeliec het tijdelijk karakter als belangrijk element zien.

De Vlaamse Nutsregulator leest in de publieke consultatie een aantal bezorgdheden over het tijdelijke karakter en het ontstaan van eventuele voorafnames op toekomstige regelgeving (FEBEG, Bnewable, Febeliec). De Vlaamse Nutsregulator benadrukt, in navolging van bovenstaande bespreking in paragraaf II.1, daarom nogmaals dat het product “Fall-back flex PVN” een **tijdelijk product** is, en dat de beoordeling van de Vlaamse Nutsregulator van dit

¹³ M. LODGE en L. STIRTON, “Accountability in the regulatory state” in R. BALDWIN, M. CAVE en M. LODGE (eds), *The Oxford Handbook of Regulation*, Oxford, Oxford University Press, 2010, (349) 352.

¹⁴ Dat het transparantiebeginsel gezien wordt als een algemeen rechtsbeginsel kan worden afgeleid uit de rechtspraak van het Hof van Justitie, zie bij wijze van voorbeeld HvJ 13 september 2007, nr. C-260/04, ECLI:EU:C:2007:508.

¹⁵ Zie bijvoorbeeld art. 13 van de Elektriciteitsverordening (2019/943): 1. Redispatching van productie en redispatching van vraagrespons is gebaseerd op objectieve, *transparante* en niet-discriminerende criteria. Redispatching staat open voor alle productietechnologieën, energieopslag en alle vraagrespons, met inbegrip van deze die in andere lidstaten zijn gevestigd, tenzij dit uit technisch oogpunt niet haalbaar is. Zie verder ook art. 31(5) Vierde Elektriciteitsrichtlijn: Distributiesysteembeheerders fungeren als neutrale marktfacilitators door de energie in te kopen die zij gebruiken om energieverliezen te dekken en te voorzien in de niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten in hun systeem, volgens *transparante*, niet-discriminerende en marktgebaseerde procedures, wanneer zij deze functie vervullen, en artikel 31(6): 6. Wanneer een distributiesysteembeheerder verantwoordelijk is voor de aankoop van producten en diensten die nodig zijn voor een efficiënt, betrouwbaar en veilig beheer van het distributiesysteem, zijn de *regels* die hij daartoe vaststelt objectief, *transparant* en niet-discriminerend, en worden deze opgesteld in overleg met de transmissiesysteembeheerders en andere relevante marktdeelnemers; en artikel 31(7): Bij het verrichten van de in lid 6 bedoelde taken koopt de distributiesysteembeheerder de niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten aan die nodig zijn voor zijn systeem, volgens *transparante*, niet-discriminerende en marktgerichte procedures [...]. Zie ook artikel 32(1): De distributiesysteembeheerders kopen dergelijke diensten aan volgens *transparante*, niet-discriminerende en marktgebaseerde procedures, tenzij de regulerende instanties hebben vastgesteld dat de aankoop van dergelijke diensten economisch niet efficiënt is of dat een dergelijk aankoop zou leiden tot ernstige marktverstoringen of meer congestie.

¹⁶ A. BUIJZE, “Waarom het transparantiebeginsel maar niet transparant wil worden”, *NtER* 2011, nr. 7, 241.

¹⁷ A.W.G.J. Buijze en R.J.G.M. Widdershoven, ‘De Awb en EU-recht: het transparantiebeginsel’, in: T. Barkhuysen, W. den Ouden en J.E.M. Polak (red.), *Bestuursrecht harmoniseren: 15 jaar Awb*, Den Haag, Boom Juridische uitgevers 2010, p. 589-607.

product geen enkele voorafname in houdt voor het toekomstige flexibiliteitskader, na omzetting van het ontwerp Energiedecreet omtrent flexibele aansluitovereenkomsten.

Elia is volgens de Vlaamse Nutsregulator voldoende transparant met betrekking tot het tijdelijke karakter van het product “Fall-back flex PVN”, zoals onder meer correct beschreven onder punt 2 van “*Beëindiging van levering van product*”. Het is hierbij de bedoeling dat contracten die voortvloeien uit deze productfiche omgezet zullen worden in flexibele aansluitovereenkomsten, van zodra het regelgevend kader daarbij finaal in werking is.¹⁸ Daarom vraagt de Vlaamse Nutsregulator wel nog om de vermeldingen “**zuiver indicatief en niet bindend**” bij de beschrijving ‘*Gegevens meegegeven tijdens de aanbesteding*’ te **schrapen**. Het is immers waarschijnlijk dat deze parameters deel zullen uitmaken van het contractueel kader bij het toekomstig regelgevend kader voor flexibele aansluitovereenkomsten,¹⁹ gezien de opname ervan in het ontwerp Energiedecreet dat reeds een tweede principiële goedkeuring heeft gekregen.²⁰

Verder merkt de Vlaamse Nutsregulator op dat in de specificaties stelselmatig gebruik wordt gemaakt van de termen ‘aanbesteding’, ‘gunning’, ‘gunningswijze’ etc. Deze termen duiden evenwel de toepassing van de overheidsopdrachtenregelgeving, terwijl het proces dat Elia in de praktijk zal hanteren, niet via een overheidsopdracht zal verlopen maar wel via een marktvraag (op basis van art. 13 van de Elektriciteitsverordening). De Vlaamse Nutsregulator stelt dan ook voor om overal doorheen de documenten de term “aanbesteding” te vervangen door de term “marktvraag” en de term “gunning” door de term “toekenning”.

Concreet vraagt de Vlaamse Nutsregulator om volgende aanpassingen te doen aan de productfiche:

Tabel 1 - Aanpassingen toetsingsgrond transparantie		
Referentie voorstel Elia	Originele bepaling Elia	Aangepaste bepaling
2.1	Indien van toepassing organiseert Elia vervolgens onder de in aanmerking komende netgebruikers een aanbestedingsprocedure (zie sectie 2.1.2).	Indien van toepassing organiseert Elia vervolgens onder de in aanmerking komende netgebruikers een marktvraag (zie sectie 2.1.2).
2.1.1	Merk op dat hier enkel gevraagd zal worden naar volumes en niet naar de prijs waarvoor netgebruikers bereid zouden zijn de flexibiliteit te leveren (dit aspect komt pas aan bod tijdens de aanbesteding). (...) Elia dient hierbij evenwel aanbestedingsprocedures waaraan ze eventueel gebonden is te	Merk op dat hier enkel gevraagd zal worden naar volumes en niet naar de prijs waarvoor netgebruikers bereid zouden zijn de flexibiliteit te leveren (dit aspect komt pas aan bod tijdens de marktvraag). (...) Elia dient hierbij evenwel procedures voor de marktvraag waaraan ze eventueel gebonden is te respecteren, wat een impact kan hebben op de doorlooptijden.

¹⁸ Uiteraard onder de voorwaarde dat dit nog te ontwikkelen kader voor flexibele aansluitovereenkomsten voldoende garanties biedt om het netrisico te mitigeren.

¹⁹ Deze opmerking wordt ook gemaakt door Goodman in de publieke consultatie, waarbij het verwijst naar het reeds uitgewerkte federale kader in de CREG Gedragscode en het product “Fall-back Flex” van Fluvius.

²⁰ <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/invoering-regelgevend-kader-voor-flexibele-aansluitingsovereenkomsten-elektriciteitsdistributienet-voorontwerp-van-wijzigingsdecreet-0>

	respecteren, wat een impact kan hebben op de doorlooptijden.	
2.1.2	2.1.2 Aanbesteding per EDS (...) Elia tracht om de aanbestedingsprocedure procedure voor de marktvraag binnen de vastgelegde en dus beperkte termijnen van de lopende EDS aanvraag af te handelen. Echter dient Elia rekening te houden met aanbestedingsprocedures procedures voor de marktvraag waaraan ze eventueel gebonden is, wat een impact kan hebben op de doorlooptijden. De resultaten van de aanbestedingsprocedure marktvraag zullen meegedeeld worden aan de Vlaamse Nutsregulator, maar worden niet gepubliceerd. (...)	2.1.2 Marktvraag per EDS (...) Elia tracht om de procedure voor de marktvraag binnen de vastgelegde en dus beperkte termijnen van de lopende EDS aanvraag af te handelen. Echter dient Elia rekening te houden met procedures voor de marktvraag waaraan ze eventueel gebonden is, wat een impact kan hebben op de doorlooptijden. De resultaten van de marktvraag zullen meegedeeld worden aan de Vlaamse Nutsregulator, maar worden niet gepubliceerd. (...)
3.2	Gegevens meegegeven tijdens de aanbesteding - Schatting einde van de leveringsperiode: streefdatum voor de realisatie van de netversterking – zuiver indicatief en niet bindend (...) - Schatting preventieve flexibiliteit (% van de tijd) – zuiver indicatief en niet bindend - Schatting curatieve flexibiliteit (% van de tijd) – zuiver indicatief en niet bindend - Schatting jaarlijks verwachte afgeregeld volumes (MWh) – zuiver indicatief en niet bindend	Gegevens meegegeven tijdens de marktvraag - Schatting einde van de leveringsperiode: streefdatum voor de realisatie van de netversterking (...) - Schatting preventieve flexibiliteit (% van de tijd) - Schatting curatieve flexibiliteit (% van de tijd) - Schatting jaarlijks verwachte afgeregeld volumes (MWh)
3.2	Aanbesteding Een aanbesteding wordt gelanceerd telkens wanneer een aansluitingsaanvrager opteert voor optie b en wanneer er in aanmerking komende netgebruikers zijn op basis van het resultaat van de meest	Marktvraag Een marktvraag wordt gelanceerd telkens wanneer een aansluitingsaanvrager opteert voor optie b en wanneer er in aanmerking komende netgebruikers zijn op basis van het resultaat van de meest recente jaarlijkse marktbevraging en de analyse door Elia.

	recente jaarlijkse marktbevragingen en de analyse door Elia. Het resultaat van de aanbesteding wordt overgemaakt aan de Vlaamse Nutsregulator.	Het resultaat van de marktvraag wordt overgemaakt aan de Vlaamse Nutsregulator.
3.2	Zone & assets Elia bepaalt op basis van het resultaat van de meest recente jaarlijkse marktbevraging en de impact van de netgebruikers op de congestie (PTDF) de in aanmerking komende netgebruikers (per toegangspunt) voor een aanbesteding en neemt bilateraal contact met hen op.	Zone & assets Elia bepaalt op basis van het resultaat van de meest recente jaarlijkse marktbevraging en de impact van de netgebruikers op de congestie (PTDF) de in aanmerking komende netgebruikers (per toegangspunt) voor een marktvraag en neemt bilateraal contact met hen op.

De ingediende specificaties bevatten een vrij transparante beschrijving van het proces, onder meer door de beschrijving in paragraaf 2 ‘*Beschrijving van oplossing*’.

De specificaties bevatten een **prijsplafond** in geval van een marktvraag (optie b). De Vlaamse Nutsregulator merkt op dat het gehanteerde prijsplafond niet moet worden gepubliceerd, maar enkel wordt gerapporteerd aan de Vlaamse Nutsregulator. In functie van dit prijsplafond kan Elia afzien van een toekenning. Zoals aangegeven in de gelijkaardige beslissing in kader van het Fluvius product “Fall-back Flex” voor het distributienet,²¹ wordt hierdoor vermeden dat er stelselmatig biedingen worden gedaan tegen dit plafond. Febeliec uit in de publieke consultatie zijn bezorgdheid over situaties waarbij de kosten te hoog zouden oplopen. De Vlaamse Nutsregulator vraagt aan Elia om dit **prijsplafond onverwijld aan de regulator mee te delen**. Bovendien wenst de Vlaamse Nutsregulator, ook naar analogie met het product van Fluvius, uitdrukkelijk de voorwaarde aan Elia op te leggen dat dit **plafond niet standaard nul mag** zijn, om een correcte marktwerking binnen het kader van dit tijdelijk product te garanderen.

De productfiche voorziet voor de marktvraag (optie b) in een bilaterale contactname door Elia met de netgebruikers in het betrokken netgebied. De Vlaamse Nutsregulator leest de specificaties voor alle duidelijkheid in de zin dat alle “*in aanmerking komende netgebruikers [...] op basis van het resultaat van de meest recente jaarlijkse marktbevraging en de analyse door Elia*” worden gecontacteerd.

Er is **geen publicatie van de marktvraag** voorzien:

Er zal geen publicatie plaatsvinden naar aanleiding van een marktvraag, enkel rapportage naar de Vlaamse Nutsregulator.

De Vlaamse Nutsregulator erkent dat het voor het plaatselijk vervoernet, een net met transmissiefunctie met een relatief beperkt aantal directe netgebruikers, moeilijker is om een geschikte manier van publicatie op te stellen, met een goede balans tussen transparantie en confidentialiteit. Dit is anders op het distributienet, waar er netgebieden zijn met een veel groter aantal netgebruikers. Dit vereist verdere analyse.

²¹ <https://www.vlaamsenutsregulator.be/nl/document/besl-2025-06>.

Gezien de urgentie om een werkende oplossing te hebben voor concrete aansluitingsdossiers (zoals bijvoorbeeld ook blijkt uit de reactie van Cosco Shipping in de publieke consultatie), en de expliciete tijdelijkheid van het product “Fall-back flex PVN”, is de Vlaamse Nutsregulator daarom akkoord om af te zien van een publicatie. De Vlaamse Nutsregulator benadrukt evenwel dat dit geen voorafname vormt voor toekomstige producten op het plaatselijk vervoernet, zowel binnen het bestaande kader van marktflexibiliteit als het toekomstig kader van flexibele aansluitovereenkomsten.

Het is voor de Vlaamse Nutsregulator belangrijk dat de evenwichtsverantwoordelijke (Balancing Responsible Party of kortweg “BRP”) **akkoord** is met de deelname van de netgebruiker aan “Fall-back flex PVN”, waarin **geen BRP-perimetercorrectie** is voorzien:

De netgebruiker draagt aldus zelf de financiële verantwoordelijkheid over de gecreëerde onbalans en maakt hiervoor afspraken met zijn (leverancier-)BRP voor het betreffende toegangspunt

FEBEG benadrukt in haar consultatiereactie de noodzaak aan perimetercorrectie voor het “Fall-back flex PVN” product. De Vlaamse Nutsregulator begrijpt de achtergrond van deze bezorgdheden. Gezien de hierboven vermelde maatschappelijke noodzaak en urgentie is de Vlaamse Nutsregulator van mening dat voor de tussentijdse oplossing tijdelijk een afspraak tussen de netgebruiker en de BRP in plaats van een volledige perimetercorrectie gerechtvaardigd is, mits Elia bij deze dossiers **effectief nagaat of de BRP akkoord is met de deelname van de netgebruiker aan het product Fall-Back flex**. De Vlaamse Nutsregulator vraagt meer specifiek om aan de specificaties toe te voegen dat de netgebruiker een bevestiging van het akkoord van de BRP aan Elia dient te bezorgen. Indien dit akkoord niet werd verkregen, kan geen beroep worden gedaan op het product “Fall-back flex PVN” door de netgebruiker. De Vlaamse Nutsregulator benadrukt dat in deze beslissing over het tijdelijk product “Fall-back flex PVN” geen beoordeling wordt gegeven over de noodzaak van perimetercorrectie bij het finale kader voor flexibele aansluitovereenkomsten enerzijds, en het kader van andere marktproducten anderzijds. De Vlaamse Nutsregulator neemt de bezorgdheid van FEBEG mee bij zijn analyse van deze trajecten. De Vlaamse Nutsregulator verwijst ten slotte nog naar de bespreking hogerop in paragraaf II.3.3.3 onder ‘*Transparantie rond context waarin het tijdelijk product is gesitueerd*’.

De **contractuele implementatie** wordt door Elia beschreven in paragraaf 2.1 ‘*Aansluitingsproces*’, onder meer in figuur 1. Elia stelt daarbij dat bij optie a de netgebruiker met de aansluitingsaanvraag het type-aansluitingscontract ondertekent alsook aanvullend hierop een “tweede overeenkomst”, overeenkomstig de specificaties van het product “Fall-back flex PVN”. Bij optie b ondertekent de netgebruiker met de aansluitingsaanvraag enkel het type-aansluitingscontract. De netgebruiker die de flexibiliteitsnood overneemt ondertekent in dat geval de “tweede overeenkomst”, overeenkomstig de specificaties van het product “Fall-back flex PVN”, en dit als aanvulling op zijn reeds bestaande type-aansluitingscontract – aldus Elia. Deze beschrijving in paragraaf 2.1 is duidelijk wat het betreft het basisprincipe, maar is eerder summier. De Vlaamse Nutsregulator stelt in de **publieke consultatie** vast dat er toch nog wel vragen zijn omtrent de contractuele implementatie (reactie FEBEG).

De Vlaamse Nutsregulator acht het noodzakelijk dat de netgebruikers goed geïnformeerd zijn over de verbintenissen waaraan zij onderworpen zullen worden. We leggen daarom aan Elia op dat de **integrale specificaties** (dus de beschrijving en de productfiche samen) moeten worden **ondertekend** door de netgebruiker. Daarbij dienen de specificaties uitdrukkelijk weer te geven dat zij **aanvullend** zijn, **naast het aansluitingscontract**. Beide documenten zullen gelijktijdig van toepassing zijn en elkaar aanvullen. Enkel indien de specificaties afwijken van het aansluitingscontract, zullen de specificaties primeren.

Dit dient te worden toegevoegd onderaan de productfiche, net voor de ondertekening. Om een sluitend contractueel kader te hebben in aanvulling op het aansluitingscontract voorziet de Vlaamse Nutsregulator, na overleg met Elia, nog een aanvulling onder '3.4 Aansturingsmodaliteiten en modaliteiten in geval van niet-levering'.

Wat betreft **rapportage**, vraagt de Vlaamse Nutsregulator niet enkel een rapportage te verkrijgen in geval van een marktvraag (optie b), maar tevens bij elk aansluitingsdossier waarbij de netgebruiker met een aansluitingsaanvraag opteert voor optie a. Omwille van de duidelijkheid, vraagt de Vlaamse Nutsregulator om dit ook aan te vullen in de productfiche. De rapportage dient aangeleverd te worden, ten minste twee maanden na de toekenning van de marktvraag (optie b) of het afsluiten van een overeenkomst met de netgebruiker met de aansluitingsaanvraag zelf (optie a), en bevat tevens de bevestiging van het akkoord van de BRP, zoals aangeleverd door de netgebruiker.

Concreet vraagt de Vlaamse Nutsregulator om volgende aanpassingen te doen aan de specificaties:

Tabel 2 2 - Aanpassingen toetsingsgrond transparantie - proces		
Referentie voorstel Elia	Originele bepaling Elia	Aangepaste bepaling
3.2 Prijsplafond	De aansluitingsaanvrager die gekozen heeft voor optie b en aldus een aanbesteding geïnitieerd heeft kan een prijsplafond bepalen (in €/jaar) dat meegedeeld zal worden aan de in aanmerking komende netgebruikers. Het prijsplafond bepaald door de aansluitingsaanvrager wordt meegedeeld aan de Vlaamse Nutsregulator.	Indien de aansluitingsaanvrager gekozen heeft voor optie b en aldus een <i>marktvraag</i> geïnitieerd heeft, kan Elia een prijsplafond bepalen (in €/jaar) dat in de regel hoger is dan nul. Dit prijsplafond hoeft niet publiek te worden gemaakt. Het prijsplafond bepaald door Elia wordt telkens onverwijld meegedeeld aan de Vlaamse Nutsregulator.
3.2	Gegevens meegegeven tijdens de aanbesteding	Gegevens meegegeven tijdens de marktvraag (optie b) of aan de betrokken netgebruiker (optie a)
3.2	Transparantie aanbesteding Er zal geen publicatie plaatsvinden naar aanleiding van een aanbesteding, enkel rapportage naar de Vlaamse Nutsregulator.	Transparantie marktvraag (optie b) en dossiers onder optie a Er zal geen publicatie plaatsvinden naar aanleiding van een marktvraag, enkel rapportage naar de Vlaamse Nutsregulator. Alle aansluitingsdossiers met keuze voor optie a worden eveneens gerapporteerd aan de Vlaamse Nutsregulator.
3.2	/	(bijkomende lijn in tabel) Contractuele implementatie De netgebruiker die de flexibiliteit levert, ondertekent deze specificaties.

3.3	De netgebruiker draagt aldus zelf de financiële verantwoordelijkheid over de gecreëerde onbalans en maakt hiervoor afspraken met zijn (leverancier-)BRP voor het betreffende toegangspunt.	De netgebruiker draagt aldus zelf de financiële verantwoordelijkheid over de gecreëerde onbalans en maakt hiervoor afspraken met zijn (leverancier-)BRP voor het betreffende toegangspunt. De netgebruiker bezorgt Elia een bevestiging van het akkoord van de BRP.														
3.4 Aansturingsmodaliteiten en modaliteiten in geval van niet-levering	Elia stuurt via de telecontrolekast in reële tijd modulatiesignalen die door de netgebruiker (aansluitingsaanvrager in geval van optie a en netgebruiker die de flexibiliteitsdienst overneemt in geval van optie b) gerespecteerd moeten worden ten laatste binnen de 5 minuten na ontvangst van het signaal. In het geval dat de netgebruiker (aansluitingsaanvrager in geval van optie a en netgebruiker die de flexibiliteitsdienst overneemt in geval van optie b) niet of onvolledig ingaat op een modulatiesignaal, kan Elia een noodstopprocedure opstarten voor tijdelijke ontkoppeling in reële tijd van de netgebruiker (aansluitingsaanvrager in geval van optie a en netgebruiker die de flexibiliteitsdienst overneemt in geval van optie b) voor wat betreft het volledige toegangspunt.	In geval van (dreigende) congestie, stuurt Elia stuurt via de telecontrolekast in reële tijd modulatiesignalen die door de netgebruiker (aansluitingsaanvrager in geval van optie a en netgebruiker die de flexibiliteitsdienst overneemt in geval van optie b) gerespecteerd moeten worden ten laatste binnen de 5 minuten na ontvangst van het signaal. In het geval dat de netgebruiker (aansluitingsaanvrager in geval van optie a en netgebruiker die de flexibiliteitsdienst overneemt in geval van optie b) niet of onvolledig ingaat op een modulatiesignaal, kan Elia een noodstopprocedure opstarten voor tijdelijke ontkoppeling in reële tijd van de netgebruiker (aansluitingsaanvrager in geval van optie a en netgebruiker die de flexibiliteitsdienst overneemt in geval van optie b) voor wat betreft het volledige toegangspunt. Indien de netgebruiker, na reeds eenmaal geen volledig gevolg te hebben gegeven aan een modulatiesignaal van Elia, en na daartoe in gebreke te zijn gesteld, een tweede keer geen volledig gevolg geeft aan een modulatiesignaal, dan kan Elia overgaan tot schorsing van het Aansluitingscontract totdat de netgebruiker – op basis van objectieve criteria – afdoende maatregelen heeft getroffen om dergelijke niet-conformiteit in de toekomst te voorkomen.														
3.5 (nieuwe subparagraaf)	/	(nieuwe tabellen voor contract specifieke gegevens) <table><tr><th>Naam Toegangs-punt</th><th>EAN Toegangs-punt</th><th>Nace-code</th><th>Tariefniveau</th><th>Power m.b.t. Flexibiliteit</th><th>Totaal(*) Aansluitings capaciteit voor Algemeen Afkome (PMA)</th><th>Aansluitings capaciteit voor Bijzondere Afkome (PMA)</th></tr><tr><td>[•]</td><td>[•]</td><td>[•]</td><td>[380/220/110 kV of 70/38kV]</td><td>[Nee] [•] (Andere situatie)</td><td>[•] MVA/5 MVA</td><td>[•] MVA/5 MVA</td></tr></table>	Naam Toegangs-punt	EAN Toegangs-punt	Nace-code	Tariefniveau	Power m.b.t. Flexibiliteit	Totaal(*) Aansluitings capaciteit voor Algemeen Afkome (PMA)	Aansluitings capaciteit voor Bijzondere Afkome (PMA)	[•]	[•]	[•]	[380/220/110 kV of 70/38kV]	[Nee] [•] (Andere situatie)	[•] MVA/5 MVA	[•] MVA/5 MVA
Naam Toegangs-punt	EAN Toegangs-punt	Nace-code	Tariefniveau	Power m.b.t. Flexibiliteit	Totaal(*) Aansluitings capaciteit voor Algemeen Afkome (PMA)	Aansluitings capaciteit voor Bijzondere Afkome (PMA)										
[•]	[•]	[•]	[380/220/110 kV of 70/38kV]	[Nee] [•] (Andere situatie)	[•] MVA/5 MVA	[•] MVA/5 MVA										

Afzetten % flex aanvoert 100(**)	Afzetten % flex aanvoert 100(**)	Afzetten % flex aanvoert aanvoert 100(**)	Totaal (%) Aansluitings aanvoert voor injectie PVN	Aansluitings aanvoert voor flexibele aanvoert PVN	Injectie % flex aanvoert 100(**)	Injectie % flex aanvoert 100(**)	Injectie % flex aanvoert aanvoert 100(**)
[]	[]	[]	[]	[]	[]	[]	[]

(*) Totaal vermogen met inbegrip van eventueel flexibel vermogen

(**) Deze inschattingen worden louter indicatief meegedeeld voor het product *Fall-back flex PVN*

Door ondertekening van deze specificaties verklaart de netgebruiker zich akkoord om met ingang van [datum] het flexibiliteitsproduct “Fall-back flex PVN” te leveren aan Elia overeenkomstig de in deze specificaties opgenomen modaliteiten.

Deze specificaties vormen een aanvulling op het Aansluitingscontract [ref.] gesloten tussen Elia en de netgebruiker op [datum]. In geval van conflict tussen deze specificaties en de bepalingen van het Aansluitingscontract zullen de specificaties voorrang hebben. Voor de aspecten die niet geregeld worden door deze specificaties blijven de bepalingen van het Aansluitingscontract onverkort van toepassing.

Opgemaakt te [plaats], op [datum], in twee originelen. Elke Partij erkent een origineel ondertekend exemplaar ontvangen te hebben.

Voor elke aansluitingsaanvraag onder dit product geeft Elia een aantal gegevens mee, zoals het gevraagd flexibel vermogen en een schatting van de afgeregelde energievolumes en de bijhorende tijd. Elia voorziet ook een “*beschrijving van marktomstandigheden waarbij vermogensmodulatie vereist zal zijn*” bij het uitvoeren van de marktvraag (bv. dagdelen wanneer vermoedelijk nooit congestie zal optreden, periodes in het jaar wanneer vermoedelijk nooit congestie zal optreden, etc).

Dit is een **positief** element op vlak van transparantie, omdat het netgebruikers toe laat om zo goed mogelijk hun bieding in te dienen. Bnewable en Goodman laten zich in de publieke consultatie evenwel kritisch uit. De Vlaamse Nutsregulator schat de aangeleverde informatie zelf in als voldoende transparant voor het beoogde product “Fall-back flex PVN”, waarbij het uiteraard wel van belang is dat het luik “*beschrijving van marktomstandigheden waarbij vermogensmodulatie vereist zal zijn*” inhoudelijk voldoende gestoffeerd wordt door Elia.

Wat betreft de vergoeding is het in de specificaties voldoende duidelijk dat het gaat om een jaarlijkse, vaste reserveringsvergoeding. Er is geen directe link tussen de werkelijk gemoduleerde volumes en de vergoeding, aangezien de werkelijk gemoduleerde volumes (per definitie) op voorhand niet bekend zijn.

De Vlaamse Nutsregulator leest verder in de publieke consultatie tevens een aantal interessante opmerkingen die eerder gelinkt zijn aan de verdere uitwerking van het toekomstig flexibiliteitskader. De Vlaamse Nutsregulator neemt deze feedback mee naar dit toekomstig traject.

Om te garanderen dat er daadwerkelijk een netinvestering wordt voorzien en wordt uitgevoerd, legt de Vlaamse Nutsregulator Elia een rapporteringsplicht op, waarbij per individuele markttest een rapport moet worden overgemaakt aan de Vlaamse Nutsregulator met daarin minstens een overzicht van het congestiegebied waarin de aansluitingsaanvraag zich situeert, de desbetreffende eraan gekoppelde investering, het gevraagd flexibel vermogen, het aangeboden vermogen, het herschaald vermogen en de manier waarop dit tot stand kwam, het prijsplafond, de vergoeding van de geselecteerde bieding, en de bevestiging van het akkoord van de BRP van de FSP; en dit binnen de twee maanden na de toekenning van de opdracht.

Samengevat stelt de Vlaamse Nutsregulator vast dat aan de vereiste van transparantie werd **voldaan, mits** het doorvoeren van de hierboven gevraagde **aanpassingen** aan de productfiche. Deze **bindende voorwaarden** worden tevens uitdrukkelijk opgenomen in de **conclusie van deze beslissing**.

➤ **Objectiviteit**

Met dit beginsel wordt bedoeld dat de documenten op feiten gericht en gebaseerd moeten zijn en niet beïnvloed mogen zijn door subjectieve ideeën of vooroordelen. Er dient sprake te zijn van een onbevangenheid en onvooringenomenheid. Er moet sprake zijn van een objectief kader en een objectieve beoordeling, hetgeen de **gelijkheid** bevordert. De meeste bepalingen in de wetgeving overheidsopdrachten zijn geïnspireerd door dit beginsel van de gelijke behandeling. De aanbestedende overheid moet, bij de plaatsing van een overheidsopdracht, strikt de regels toepassen zoals voorafgaand bekendgemaakt.

Aangezien Elia hier toepassing maakt van de overheidsopdrachtenregelgeving bij optie b (marktvraag), neemt de Vlaamse Nutsregulator aan dat Elia gevolg zal geven aan dit principe van objectiviteit en een gelijke behandeling. De Vlaamse Nutsregulator verwijst voor het overige naar de rechtsbescherming geboden door de Raad van State.

De Vlaamse Nutsregulator stelt vast dat aan de vereiste van objectiviteit werd voldaan.

➤ Niet-discriminatie

In zijn meest gehanteerde betekenis wordt het gelijkheidsbeginsel geformuleerd als een vereiste van materiële gelijkheid, met oog voor differentiatie.²² Volgens vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof kan de gelijkheidstoets als volgt geformuleerd worden: *“De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel;”*²³ Omgekeerd mogen wezenlijk verschillende categorieën van personen niet identiek behandeld worden, behoudens redelijke verantwoording.²⁴

Opties a en b

De specificaties voorzien in twee opties: een **optie a** waarbij de netgebruiker met de aansluitingsaanvraag zelf in staat voor de benodigde flexibiliteit, en een **optie b** waarbij een multilaterale marktvraag gehouden wordt om de benodigde flexibiliteit te zoeken onder de netgebruikers van het congestiegebied.

Aangezien het product “Fall-back flex PVN” onder het wettelijk kader inzake multilaterale marktflexibiliteit valt, wenst de Vlaamse Nutsregulator nogmaals te benadrukken dat dit multilaterale opzet steeds het uitgangspunt moet zijn. De Vlaamse Nutsregulator beschouwt optie a dan ook als een uitzonderingsregime; de multilaterale marktvraag bij optie b geldt voor de Vlaamse Nutsregulator als het standaard scenario. De Vlaamse Nutsregulator merkt daarbij ook op dat het toepassingsgebied van optie b breder moet zijn dan “aansluitingsaanvragers die zelf niet flexibel (wensen te) zijn”. Immers, flexibele aansluitingsaanvragers die in concurrentie wensen te treden met andere flexibele netgebruikers, hebben het recht om zelf ook deel te nemen aan de marktvraag bij optie b, en daarbij een vergoeding te vragen die hoger is dan 0.

In het uitzonderingsregime van optie a waarbij de netgebruiker zelf de nodige flexibiliteit levert, is er daarentegen expliciet geen vergoeding, en ook geen marktvraag, voorzien. De Vlaamse Nutsregulator begrijpt dat, indien een netgebruiker zelf kosteloos wil in staan voor de benodigde flexibiliteit om met zekerheid zijn (flexibele) nettoegang mogelijk te maken, een multilaterale marktvraag zoals voorzien in optie b “zonder voorwerp” wordt en praktisch geen zin meer heeft. Er is immers geen andere netgebruiker aanwezig die tegen dezelfde prijs, namelijk kosteloos, op een even goede manier kan bijdragen aan de door de netgebruiker met de aansluitingsaanvraag gecreëerde (tijdelijke) congestiesituatie. Het is dan niet zinvol om andere netgebruikers nog middelen te laten vrijmaken voor de opmaak van een aanbieding.

De Vlaamse Nutsregulator heeft geen principiële bezwaar met de opsplitsing tussen opties a en b, ervan uitgaande dat de netgebruiker heel expliciet steeds zelf de vrije keuze heeft om af te wijken van het steeds primerende multilateraal opzet.

²² P. POPELIER, *Procederen voor het Grondwettelijk Hof*, Antwerpen, Intersentia, 2008, 103.

²³ P. POPELIER, *Procederen voor het Grondwettelijk Hof*, Antwerpen, Intersentia, 2008, 103, met verwijzing naar het arrest Arbitragehof, 13 oktober 1989, nr. 23/89 (Biorim).

²⁴ Zie bijvoorbeeld GwH, 19 september 2007, nr. 115/2007.

De Vlaamse Nutsregulator is daarbij van mening dat het verschil in **doorlooptijd** tussen optie a en optie b geen doorslaggevende factor mag zijn; netgebruikers mogen om deze reden geenszins onder druk worden gezet om richting optie a te gaan. De Vlaamse Nutsregulator vraagt dan ook om bepalingen in die zin te **schrapen** in de specificaties.

De Vlaamse Nutsregulator benadrukt tot slot nogmaals dat het om een tijdelijke oplossing gaat, die ten einde komt wanneer de specifieke netinvestering zich realiseert of wanneer het wettelijk kader inzake flexibele aansluitovereenkomsten tot stand komt. Dit zorgt ervoor dat deze tijdelijke oplossing voldoende evenredig is ten aanzien van het doel dat het wenst te bereiken.

Deelname aan andere markten

De Vlaamse Nutsregulator merkt op dat deelnemers ook hun flexibel vermogen mogen aanbieden in andere markten, hetgeen het principe van niet-discriminatie waarborgt.

Samenvatting

Omwille van bovenstaande bespreking vraagt de Vlaamse Nutsregulator om volgende aanpassingen door te voeren aan de specificaties:

Tabel 33 - Aanpassingen toetsingsgrond niet-discriminatie		
Referentie voorstel Elia	Originele bepaling Elia	Aangepaste bepaling
Par 2	Om deze verschillende objectieven te verzoenen stelt Elia voor om te werken volgens de volgende principes. Ten eerste zal de aansluitingsaanvrager tijdens het proces van aansluitingsaanvraag moeten aangeven of hij zelf het product “Fall-back flex PVN” zal leveren (optie a), of een aanbestedingsprocedure opgestart moet worden waarbij op zoek gegaan wordt naar een andere netgebruiker die de nodige flexibiliteit wel kan en wil leveren in reële tijd (optie b). Door het aanbieden van optie a kan, voor flexibele netgebruikers, een snellere doorlooptijd van de aansluitingsaanvraag bekomen worden. Anderzijds tracht optie b om een oplossing te vinden bij andere netgebruikers voor aansluitingsaanvragers die zelf niet flexibel (wensen te) zijn, gegeven aansturing in reële tijd. Na bevraging van de marktpartijen en analyse van deze reactie wordt ervoor geopteerd om optie b open te stellen voor alle aansluitings-aanvragers die de flexibiliteitsdienst wensen over te dragen naar een andere netgebruiker.	Er wordt gewerkt volgens volgende principes. Ten eerste zal de aansluitingsaanvrager tijdens het proces van aansluitingsaanvraag moeten aangeven of hij zelf kosteloos het product “Fall-back flex PVN” zal leveren (optie a), of dat er een marktvraag opgestart moet worden, omdat de aansluitingsaanvrager in concurrentie wenst te treden met andere netgebruikers voor wat betreft de vergoeding, of omdat de aansluitingsaanvrager zelf geen flexibiliteit kan/wil leveren in reële tijd (optie b). Door het aanbieden van optie a kan, voor flexibele netgebruikers die zelf kosteloos willen instaan voor de benodigde flexibiliteit, afgezien worden van marktvraag.

Par 3.2 Levering van product	Een netgebruiker verklaart zich akkoord met de bepalingen in deze productfiche en engageert zich tot het leveren van het flexibilitetsproduct ofwel door zijn keuze voor optie a (netgebruiker is aansluitingsaanvrager zelf) tijdens de bestelling van de EDS, ofwel door het indienen en na selectie van een bieding in het kader van een aanbestedingsprocedure geïnitieerd door de keuze voor optie b van de aansluitingsaanvrager.	Een netgebruiker verklaart zich akkoord met de bepalingen in deze productfiche en engageert zich tot het leveren van het flexibilitetsproduct ofwel door zijn keuze voor optie a (netgebruiker is aansluitingsaanvrager zelf) tijdens de bestelling van de EDS, ofwel door het indienen en na selectie van een bieding in het kader van een marktvraag geïnitieerd door de keuze voor optie b van de aansluitingsaanvrager.
	Optie a betekent dat de aansluitingsaanvrager zich engageert om de flexibiliteit zelf te leveren. Bij optie b wenst de aansluitingsaanvrager de flexibiliteit over te dragen naar een andere netgebruiker.	Optie a betekent dat de aansluitingsaanvrager zich engageert om zelf kosteloos de flexibiliteit te leveren. Bij optie b wenst de aansluitingsaanvrager een marktvraag te initiëren, , waaraan de aansluitingsaanvrager indien gewenst zelf ook kan deelnemen.

Samengevat stelt de Vlaamse Nutsregulator vast dat aan de vereiste van niet-discriminatie werd **voldaan**, mits het doorvoeren van de hierboven gevraagde **aanpassingen aan de productfiche**. Deze **bindende voorwaarden** worden tevens uitdrukkelijk opgenomen in de **conclusie van deze beslissing**.

II.3.2. Vereisten uit artikel 4.1.17/4 Energiedecreet

Art. 4.1.17/4 van het Energiedecreet vereist de waarborging van:

- *een effectieve, niet-discriminerende deelname van alle marktdeelnemers*

Elia bepaalt geen expliciete ondergrens voor de assetdeelname en -registratie. Bieden is enkel mogelijk met een individueel toegangspunt (er is geen portfolio creatie mogelijk). De Vlaamse Nutsregulator beschouwt dit als een **effectieve, en niet-discriminerende deelname**.

De Vlaamse Nutsregulator leest bezorgdheid onder marktpartijen over de conformiteit van het product “Fall-back flex PVN” met het regelgevend kader (FEBEG, Bnewable).

Om te spreken van een marktgebaseerd product, is de Vlaamse Nutsregulator van oordeel dat de marktgebaseerde vergoeding die er tegenover staat gedragen wordt door de netbeheerder.

In geval van optie a in het voorgestelde product is deze opmerking niet relevant, aangezien in deze optie de netgebruiker zelf bewust kiest om kosteloos in te staan voor de benodigde flexibiliteit.

In geval van optie b voorziet het voorstel (zie de beschrijving) van Elia echter dat de **vergoeding gedragen wordt door de netgebruiker met de aansluitingsaanvraag**. De Vlaamse Nutsregulator is van oordeel dat dergelijk bilateraal doorschuiven van de kost **niet** in overeenstemming is met het basisprincipe van een marktgebaseerde oplossing, waarbij de decreetgever duidelijk de verantwoordelijkheid voor de aankoop van flexibiliteit bij de netbeheerders legt (art. 4.1.17/4

en de titel van Onderafdeling III: De *aankoop* van flexibiliteitsdiensten en ondersteunende diensten *door de netbeheerder*).

De Vlaamse Nutsregulator heeft deze bekommernis, rond het inpassen van de tijdelijke oplossing binnen het decretaal kader van marktflexibiliteit, de afgelopen maanden meermaals meegegeven aan Elia in voorafgaande besprekingen. De Vlaamse Nutsregulator heeft hierbij ook duidelijk verwezen naar het eerder goedgekeurde product “Fall-back flex” van Fluvius voor het distributienet²⁵, waarin dit aandachtspunt ook duidelijk naar voor kwam:

“waar de tijdelijke oplossing minstens aandiende te voldoen, met name: een verplicht multilateraal opzet van de marktvraag, een verplicht plafondbudget hoger dan 0, een verplichte tijdelijkheid, een verplichte rapportage per individuele markttest, en aandacht voor de samenwerking met de transmissienetbeheerder (wat betreft verantwoordelijkheden/vergoedingen).

(...)

Bovendien wenst de Vlaamse Nutsregulator uitdrukkelijk de voorwaarde aan Fluvius op te leggen dat dit plafond niet standaard nul mag zijn, om een correcte marktwerking binnen het kader van de markttesten te garanderen”.

De Vlaamse Nutsregulator stelt nu toch vast dat de door Elia ingediende specificaties hier niet in lijn mee zijn. Er is in optie b weliswaar sprake van een multilaterale marktbevraging, maar Elia stelt in deze optie b voor om de **vergoeding bilateraal door te schuiven**, waarbij die ten laste komt van de netgebruiker met de aansluitingsaanvraag. Om de specificaties in lijn te brengen met het marktgebaseerde kader, dient **Elia in optie b de vergoeding op zich te nemen**. Hierdoor zijn er een aantal bijstellingen van de specificaties nodig.

De vergoeding bestaat uit een jaarlijkse, vaste reserveringsvergoeding. Er is geen directe link tussen de werkelijk gemoduleerde volumes en de vergoeding, aangezien de werkelijk gemoduleerde volumes (per definitie) op voorhand niet bekend zijn. Voor de netgebruiker staat de reserveringsvergoeding tegenover zijn nettoegang van mindere kwaliteit, gezien de mogelijke modulaties en de onzekerheden die hiermee gepaard gaan, rekening houdend met het real-time karakter van de modulaties en de afwezigheid van contractuele limieten. Voor Elia laat het principe van de reserveringsvergoeding toe om, in combinatie met de mogelijkheid om een prijsplafond te hanteren, op een zinvolle en beheersbare manier zo goed mogelijk tegemoet te komen aan zijn taak om nettoegang te verlenen, ook in situaties waar het net niet tijdig uitgebreid is of kan worden.

Concreet vraagt de Vlaamse Nutsregulator om volgende aanpassingen te doen aan de specificaties:

Tabel 44 - Aanpassingen toetsingsgrond marktgebaseerd		
Referentie voorstel Elia	Originele bepaling Elia	Aangepaste bepaling
2	Ten eerste [...]	Ten eerste [...]
Beschrijving van oplossing	Ten tweede, om de juiste stimulansen te bewaren richting netgebruikers in	[...] (schrapping paragraaf)

²⁵ <https://www.vlaamsenutsregulator.be/nl/document/besl-2025-06>.

	maatschappelijk belang, zal de flexibiliteitsdienst steeds voor rekening van de aansluitingsaanvrager zijn. Dit betekent dat in geval van optie a de aansluitingsaanvrager geen vergoeding zal krijgen voor de geleverde flexibiliteit en dat in geval van optie b de aansluitingsaanvrager zelf beslist om al dan niet in te gaan op voorstellen van andere netgebruikers tijdens de aanbesteding om de flexibiliteitsdienst over te nemen. Het is dan aan de aansluitingsaanvrager en de netgebruiker die de dienst overneemt om onderling eventueel de nodige (financiële) afspraken te maken. Ten derde is een noodzakelijke voorwaarde voor de aansluitingsaanvrager om zijn aansluiting te bekomen, dat de levering van de flexibiliteitsdienst verzekerd is voor de volledige benodigde looptijd. (...)	Ten tweede is een noodzakelijke voorwaarde voor de aansluitingsaanvrager om zijn aansluiting te bekomen, dat de levering van de flexibiliteitsdienst verzekerd is voor de volledige benodigde looptijd. (...)
2.1.2	4. Aanbesteding onder in aanmerking komende PVN netgebruikers: Elia organiseert een aanbesteding onder de in aanmerking komende PVN netgebruikers. a. Ten eerste zal Elia aan elke in aanmerking komende PVN netgebruiker de informatie meedelen zoals aangegeven in de productfiche, sectie 3.2, bij “Gegevens meegegeven tijdens de aanbesteding”. Noteer hierbij dat de flexibiliteitsinschattingen specifiek zullen zijn per netgebruiker, cf. de flexibiliteitsnood bepaald in stap 3. Noteer verder ook dat de aansluitingsaanvrager een prijsplafond kan bepalen voor aanbesteding, dat desgevallend dan ook meegedeeld zal worden. b. Ten tweede zal Elia de biedingen verzamelen van deze netgebruikers, uitgedrukt in €/jaar en deze biedingen overmaken aan de aansluitingsaanvrager.	4. Marktvraag onder in aanmerking komende PVN netgebruikers: Elia organiseert een marktvraag onder de in aanmerking komende PVN netgebruikers. Hierbij zal Elia aan elke in aanmerking komende PVN netgebruiker de informatie meedelen zoals aangegeven in de productfiche, sectie 3.2, bij “Gegevens meegegeven tijdens de marktvraag”.
2.1.2	5. Formalisering overdracht van flexibiliteitsdienst: Tot slot is het aan de aansluitingsaanvrager om te beslissen of hij ingaat op de biedingen verkregen via de aanbesteding. Enkel in dat geval zal de aansluitingsaanvrager die gekozen heeft voor optie b zijn aansluiting kunnen realiseren. Elia zal een overeenkomst aangaan met de gekozen	5. Formalisering overdracht van flexibiliteitsdienst: Indien Elia in optie b over gaat tot toekenning, zal Elia zal een overeenkomst aangaan met de gekozen netgebruiker in kwestie voor de levering van het flexibiliteitsproduct “Fall-back flex PVN”, overeenkomstig de specificaties beschreven in dit document. Ten aanzien

	netgebruiker in kwestie voor de levering van het flexibiliteitsproduct "Fall-back flex PVN". Ten aanzien van de aansluitingsaanvrager worden dan ook geen flexibiliteitsverbintenissen meer aangegaan door Elia, maar dat Elia een overeenkomst kan afsluiten met de gekozen netgebruiker in kwestie is wel een noodzakelijke voorwaarde opdat de aansluitingsaanvrager zijn aansluiting kan realiseren.	van de aansluitingsaanvrager worden dan ook geen flexibiliteitsverbintenissen meer aangegaan door Elia, maar dat Elia een overeenkomst kan afsluiten met de gekozen netgebruiker in kwestie is wel een noodzakelijke voorwaarde opdat de aansluitingsaanvrager zijn aansluiting kan realiseren.
3.1 Introductie	Een netgebruiker die zich engageert tot het leveren van het flexibiliteitsproduct "Fall-back flex PVN" biedt aan Elia de mogelijkheid om in reële tijd het vermogen dat wordt afgenomen of geïnjecteerd op het niveau van het toegangspunt te kunnen beperken tot of onder een bepaald vermogensniveau, zonder dat hier een vergoeding tegenover staat betaald door Elia.	Een netgebruiker die zich engageert tot het leveren van het flexibiliteitsproduct "Fall-back flex PVN" biedt aan Elia de mogelijkheid om in reële tijd het vermogen dat wordt afgenomen of geïnjecteerd op het niveau van het toegangspunt te kunnen beperken tot of onder een bepaald vermogensniveau.
3.2	3.2 Levering van product, jaarlijkse marktbevraging en aanbesteding	3.2 Levering van product, jaarlijkse marktbevraging en marktvraag
3.2	Gunningswijze Elia maakt de ingestuurde biedingen over aan de aansluitingsaanvrager die de aanbesteding geïnitieerd heeft met zijn keuze voor optie b. De aansluitingsaanvrager beslist om al dan niet in te gaan op een bieding.	Toekenningswijze Bij optie b doet Elia een toekenning op basis van de aanbiedingen in de marktvraag, rekening houdend met zijn prijsplafond.
3.2 Gegevens meegegeven tijdens aanbesteding	Prijsplafond zoals bepaald door de aansluitingsaanvrager	[...] (te schrappen)
3.3 Vergoeding en BRP-perimetercorrectie	Er wordt geen vergoeding betaald door Elia voor de levering van het flexibiliteitsproduct "Fall-back flex PVN" en er wordt geen BRP-perimetercorrectie doorgevoerd.(...)	Bij optie b wordt een vergoeding betaald door Elia voor de levering van het flexibiliteitsproduct "Fall-back flex PVN". Er wordt geen BRP-perimetercorrectie doorgevoerd.

Samengevat stelt de Vlaamse Nutsregulator vast dat aan de vereiste van conformiteit met het Energiedecreet werd **voldaan**, mits het doorvoeren van de hierboven gevraagde **aanpassingen aan de productfiche**. Deze **bindende voorwaarden** worden tevens uitdrukkelijk opgenomen in de **conclusie van deze beslissing**.

II.3.4. Vereisten uit artikel 4.4.30 TRPV

De minimale inhoud van de specificaties is beschreven onder paragraaf §4 van artikel 4.4.30 'Aankoop van flexibiliteitsdiensten voor lokaal congestiebeheer of redispatching' van het TRPV:

§4. Een gebruiker van het Plaatselijk Vervoernet, voorzien van een meetinrichting op het toegangspunt die het gebruiksprofiel registreert, kan flexibiliteitsdiensten voor het beheer van lokale congestie of voor redispatching aanbieden aan de beheerder van het Plaatselijk Vervoernet, al dan niet via een dienstverlener van flexibiliteit.

De beheerder van het Plaatselijk Vervoernet stelt de specificaties op voor de marktgebaseerde aankoop van flexibiliteitsdiensten, voor het beheer van lokale congestie binnen zijn dekkingsgebied of voor redispatching. Deze specificaties waarborgen minimum de vereisten uit Artikel 4.1.17/4 van het Energiedecreet en bevatten minstens voor elke flexibiliteitsdienst, al dan niet via een gestandaardiseerd marktproduct:

- *de technische specificaties;*
- *het proces van aankoop (selectiecriteria, vorm zoals tendering of veiling,...);*
- *het vergoedingsmechanisme per product;*
- *penalisatie- en controlemechanismen;*
- *de informatieverplichtingen;*
- *het settlement en metering proces van de dienst, indien dit zou afwijken van de standaardprocessen voor metering en settlement;*
- *methodologie voor de neutralisatie of compensatie van impact op de evenwichtsverantwoordelijke en de leverancier;*
- *de activatievolgorde, indien van toepassing;*
- *regels over combinatie van de flexibiliteitsdienst voor lokaal congestiebeheer of redispatching met andere flexibiliteitsdiensten of ondersteunende diensten.*

In deze paragraaf beoordeelt de ingediende specificaties op hun volledigheid, zonder hier reeds een volledige inhoudelijke beoordeling aan te koppelen. De inhoudelijk beoordeling vormt het voorwerp van paragraaf II.3.2 en verder.

Toetsing minimale inhoud:

- de technische specificaties: beschreven in paragraaf 3, in het bijzonder paragraaf 3.2
- het proces van aankoop (selectiecriteria, vorm zoals tendering of veiling,...): beschreven in paragraaf 3.2
- het vergoedingsmechanisme per product: beschreven in paragraaf 3.3
- penalisatie- en controlemechanismen: beschreven in paragraaf 3.4
- de informatieverplichtingen: beschreven in paragraaf 3.2
- het settlement en metering proces van de dienst, indien dit zou afwijken van de standaardprocessen voor metering en settlement: niet specifiek van toepassing
- methodologie voor de neutralisatie of compensatie van impact op de evenwichtsverantwoordelijke en de leverancier: beschreven in paragraaf 3.3
- de activatievolgorde, indien van toepassing: beschreven in paragraaf 3.3

- regels over combinatie van de flexibiliteitsdienst voor lokaal congestiebeheer of redispatching met andere flexibiliteitsdiensten of ondersteunende diensten: beschreven in paragraaf 3.3

De door Elia voorgestelde productfiche is volgens analyse van de Vlaamse Nutsregulator conform de vereisten uit artikel 4.4.20 van het TRPV. De Vlaamse Nutsregulator beschouwt de vereisten voor minimale inhoud als **voldaan**.

II.4. Conclusie

Zoals blijkt uit bovenstaande analyse zijn er volgens de Vlaamse Nutsregulator een aantal **aanpassingen nodig** aan de specificaties, om te voldoen aan de beoordelingscriteria.

De Vlaamse Nutsregulator beslist hierbij om de specificaties “Fall-back flex PVN”, zoals ingediend door Elia, en waaronder de productfiche, **goed te keuren onder volgende voorwaarden**:

- het doorvoeren van de gevraagde wijzigingen inzake **transparantie**, zoals opgelijst in *Tabel 1 - Aanpassingen toetsingsgrond transparantie*, en in *Tabel 2 2 - Aanpassingen toetsingsgrond transparantie - proces*;
- het doorvoeren van de gevraagde wijzigingen inzake **niet-discriminatie**, zoals opgelijst in *Tabel 33 - Aanpassingen toetsingsgrond niet-discriminatie*;
- het doorvoeren van de gevraagde wijzigingen inzake de **conformiteit met het Energiedecreet**, zoals opgelijst in *Tabel 44 - Aanpassingen toetsingsgrond marktgebaseerd*.

Door te werken met een voorwaardelijke goedkeuring, met een eenduidige en limitatieve oplijsting van de concreet vereiste wijzigingen, hoopt de Vlaamse Nutsregulator bij te dragen aan een spoedige implementatie, gelet op de urgente maatschappelijke nood aan een oplossing om aansluitingsdossiers te kunnen uitvoeren in afwachting van een netinvestering.

Beschikkend gedeelte

Vlaamse Nutsregulator beslist:

Artikel 1. Om het tijdelijke marktproduct “Fall-back flex PVN” van Elia Transmission Belgium, zoals ingediend bij de Vlaamse Nutsregulator op 11 juli 2025, **goed te keuren onder de voorwaarde** dat de gevraagde aanpassingen inzake **transparantie, niet-discriminatie en conformiteit met het Energiedecreet** worden aangebracht aan de specificaties vóór de publicatie op de website van Elia.

De gevraagde aanpassingen worden als bijlage bij deze beslissing gevoegd, onder de vorm van track changes aangeduid in de specificaties van Elia.

Artikel 2. te verklaren dat de beslissing in werking treedt op de dag van de publicatie op de website van Vlaamse Nutsregulator.

Voor Vlaamse Nutsregulator,

Sint-Joost-ten-Node

Digitally signed by
Pieterjan Renier
 DocuSign
 BC6C2E7732274854824A8B1021116084

Ondertekend door: Pieterjan Renier (Signature)
 Ondertekentijd: 24-9-2025 | 12:59:04 CEST

C: BE
 Uitgever: Citizen CA

Pieterjan Renier
 Algemeen directeur

Bijlagen:

1. Specificaties Fall-back Flex PVN - zoals ingediend door Elia
2. Fall-back flex PVN – gevraagde aanpassingen VNR bij BESL-2025-62